

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อการทำงานของตำรวจสายตรวจ ที่ยึดหลักอุดมคติตำรวจ ซึ่งศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะทางจิต และลักษณะทางพุทธรว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการทำงานของตำรวจสายตรวจที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจทั้ง 9 ข้อ ในด้านการป้องกัน การปราบปราม การคุ้มครองสิทธิบุคคล และการให้บริการต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร ทั้งในกลุ่มรวมและย่อยตามลักษณะชีวสังคม โดยจะศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอุดมคติของตำรวจทั้ง 9 ข้อ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการทำงาน การเชื่ออำนาจในตน อิทธิบาท 4 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจสายตรวจ ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ที่ประจำอยู่ตามสถานีตำรวจต่าง ๆ ที่ 8 สถานี รวม 262 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้หัวหน้าสายตรวจแต่ละสถานีตำรวจ เพื่อแจกแก่สายตรวจ และไปรับคืนด้วยตัวเอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามใช้สถิติการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

อภิปรายผล

1. จากสมมติฐานในข้อ 1 ของการวิจัยที่กำหนดไว้ว่าปัจจัยลักษณะทางจิต ที่เป็นกลุ่มรวม และปัจจัยทางชีวสังคม ที่เป็นกลุ่มย่อย จะมีความสัมพันธ์ต่อการทำงานของตำรวจสายตรวจที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ โดยวิเคราะห์จากด้านการป้องกัน การปราบปราม การคุ้มครองสิทธิบุคคล และการให้บริการต่าง ๆ จากผลการวิจัยในตาราง 2 พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตในตัวแปรทัศนคติที่มีต่อการทำงานของตำรวจสายตรวจจะมีความสัมพันธ์กับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจทั้ง 9 ข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ .53 ซึ่ง

หมายความว่า ตำรวจสายตรวจที่มีทัศนคติต่อการทำงานสูง จะมีการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติ ตำรวจทั้ง 9 ข้อ สูงด้วย และเมื่อนำตัวแปรทัศนคติที่มีต่อการทำงานไปวิเคราะห์ห้อยกับตัวแปรทางชีวสังคมตามตารางที่ 2.1 - 2.10 พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการทำงานนี้ จะมีความสัมพันธ์กับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ ในทุกกลุ่มของตัวแปรชีวสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร กฤษณพิพัฒน์ (2541) ที่ได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบังคับการสายตรวจ และปฏิบัติการพิเศษ ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรักษาวินัยของตำรวจ ได้แก่ ทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรูม (Vroom 1969 อ้างใน อ้อมเดือน สดมณี 2536 : 30) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของคณงานกับการทำงาน พบว่า ทัศนคติที่ดีกับความสามารถในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแสดงว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอยู่มาก ส่วนตัวแปรด้านชีวสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการทำงานนั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตเจริญ เวลาคี (2522) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ อายุราชการ การศึกษา เงินเดือน สถานภาพการสมรส มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น

ส่วนปัจจัยลักษณะทางจิตในตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนนั้น ผลการวิจัย จากตาราง 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจทั้ง 9 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ -.15 ซึ่งหมายความว่า ตำรวจสายตรวจที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีการยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ ต่ำ และเมื่อนำความเชื่ออำนาจในตนไปวิเคราะห์ห้อยกับปัจจัยทางชีวสังคม ตามตาราง 2.1 - 2.10 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนนี้ จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรทางชีวสังคม คือ กลุ่ม อายุราชการน้อย กลุ่มการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มสถานภาพโสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับกลุ่มรายได้พอใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้จะพบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตรา บิลมาศ (2529) ที่ศึกษาคุณลักษณะของข้าราชการพลเรือนของไทยจากหลายกระทรวง พบว่า ลักษณะทางจิตหลายลักษณะรวมทั้งการเชื่ออำนาจในตนมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีพฤติกรรมการทำงานสูงกว่าครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ รวมถึง วิชัย เอียดบัว (2534) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตสังคมกับพฤติกรรมยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครู และอ้อมเดือน สดมณี (2536) ได้ศึกษาวิจัยผลของการฝึกอบรมทางพุทธ พฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะ และประสิทธิผลของครู ซึ่งผลการวิจัยของทั้งสองท่าน พบว่า ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีพฤติกรรมการ

ทำงานสูงด้วย และเมื่อมีการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตนให้สูงขึ้นแล้ว จะทำให้จิตลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาสูงขึ้นด้วย

เมื่อปรากฏผลเช่นนี้ จึงกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐาน 1 คือ ปัจจัยลักษณะทางจิตที่เป็นกลุ่มรวมได้แก่ ทศนคติที่มีต่อการทำงาน และความเชื่ออำนาจในตน รวมทั้งปัจจัยทางชีวสังคม ที่เป็นกลุ่มย่อย ได้แก่ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ต่างมีความสัมพันธ์กับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ

2. จากสมมติฐานในข้อ 2 ของการวิจัยที่กำหนดว่า ปัจจัยลักษณะทางพุทธที่เป็นกลุ่มรวม และปัจจัยทางชีวสังคมที่เป็นกลุ่มย่อย จะมีความสัมพันธ์ต่อการทำงานของสายตรวจที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ โดยวิเคราะห์จากด้านการป้องกัน การปราบปราม การคุ้มครองสิทธิบุคคล และการให้บริการต่าง ๆ จากผลการวิจัย ในตาราง 2 พบว่า ปัจจัยลักษณะทางพุทธ ซึ่งได้แก่อิทธิบาท 4 จะมีความสัมพันธ์กับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ .56 ซึ่งหมายความว่า ตำรวจสายตรวจที่มีอิทธิบาท 4 สูง จะมีการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อสูงด้วย และเมื่อนำตัวแปรอิทธิบาท 4. ไปวิเคราะห์ย่อยกับปัจจัยทางชีวสังคม ซึ่งได้แก่ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ตามตาราง 2.1 – 2.10 จะพบว่า อิทธิบาท 4 นี้จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เป็นตัวแปรทางชีวสังคมทุกตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา ณ วันจันทร์ (2536) ที่ได้ศึกษาผลของหลักอิทธิบาท 4 ที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า อิทธิบาท 4 สามารถทำนายประสิทธิภาพของการทำงานในกลุ่มครูได้

เมื่อปรากฏผลเช่นนี้จึงกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐาน 2 คือปัจจัยลักษณะทางพุทธที่เป็นกลุ่มหลัก และปัจจัยทางชีวสังคมที่เป็นกลุ่มย่อย จะมีความสัมพันธ์กับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ

จะเห็นได้ว่าจากผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 นั้นจะมีความสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่ได้อธิบายถึงแรงจูงใจในการทำงานของบุคคล โดยคำนึงถึงความต้องการในแต่ละด้าน ตั้งแต่ขั้นต่ำสุด ถึงขั้นสูงสุด แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะได้รับความพึงพอใจของคน และความต้องการในแต่ละขั้น จะเป็นแรงผลักดัน หรือแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาวิธีสนองความต้องการ ซึ่งหากความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้ว ย่อมทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยหรือทฤษฎีปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ของเฮอรัลด์เบอร์ก ซึ่งได้อธิบายว่าปัจจัยทั้งคู่ไม่ว่าจะเป็น

ปัจจัยกระตุ้น หรือปัจจัยค้ำจุน ก็คือ ความต้องการในเรื่องต่าง ๆ ของมนุษย์นั่นเอง และเมื่อพิจารณาโดยละเอียด จะเห็นว่าปัจจัยกระตุ้นเป็นความต้องการที่เปรียบได้กับความต้องการในระดับต้น ๆ ตามแนวคิดของมาสโลว์ ส่วนปัจจัยค้ำจุนเทียบได้กับความต้องการในระดับสูงขึ้นตามแนวคิดของมาสโลว์ ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถทราบได้ว่า ตำรวจสายตรวจที่มีการยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อ มากที่สุด คือ ตำรวจสายตรวจที่มีทัศนคติต่อการทำงานสูง และมีอิทธิบาท 4 สูง ส่วนตำรวจที่มีการยึดมั่นในอุดมคติตำรวจทั้ง 9 ข้อ น้อยที่สุด ได้แก่ ตำรวจสายตรวจที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง

ข้อเสนอแนะเพื่อปฏิบัติ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการที่จะเพิ่มปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้ตำรวจสายตรวจมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตามอุดมคติตำรวจ ดังนี้

1. ในด้านทัศนคติที่มีต่อการทำงานสายตรวจนั้น จากผลการวิจัยที่พบว่ากรมที่มีทัศนคติต่อการทำงานสูง จะส่งผลให้การยึดมั่นในอุดมคติของตำรวจ 9 ข้อ สูงด้วย ดังนั้น ในแนวทางการพัฒนาบุคลากรสายตรวจควรปฏิบัติดังนี้

1.1 สนับสนุนการศึกษา การให้ความรู้แก่สายตรวจในเรื่องทัศนคติต่อการทำงาน ที่ถูกต้อง โดยจัดวารสาร คำสั่ง แจกจ่าย ให้กับสายตรวจ นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับควรทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้สายตรวจเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานต่อไป

1.2 สนับสนุนการจัดสัมมนาในหน่วยงาน และจัดให้มีการเสริมสร้างจิตลักษณะในเรื่องทัศนคติต่อการทำงาน เพื่อวัตถุประสงค์ถึงการมีทัศนคติต่อการทำงาน จะได้ทราบแล้วนำไปปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

2. ในด้านอิทธิบาท 4 ผลการวิจัยพบว่า สายตรวจที่มีอิทธิบาท 4 สูง จะส่งผลให้การยึดมั่นในอุดมคติตำรวจ 9 ข้อสูงด้วย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรจัดให้มีการเสริมสร้างและเพิ่มพูนแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะทางพุทธ ซึ่งได้แก่ อิทธิบาท 4 ให้กับสายตรวจให้มากขึ้น โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ อย่างต่อเนื่อง

2.2 ผู้บังคับบัญชาของสายตรวจในทุกระดับชั้นควรมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักอิทธิบาท 4 และควรนำมาพิจารณาปรับเข้ากับการดูแล และปกครองสายตรวจด้วย

2.3 สร้างสำนึกการมีอิทธิบาท 4 ให้เกิดกับตัวสายตรวจอย่างจริงจัง และให้เห็นผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เช่น เมื่อสายตรวจผู้ใดปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 จนเกิดผลดีในหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีการชมเชย หรือให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัตินั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในกลุ่มของสายตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อื่นที่แตกต่างกัน อาจพบผลการวิจัยหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลแตกต่างกัน
2. ควรศึกษาในกลุ่มของผู้บังคับบัญชาสายตรวจด้วย เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างที่อาจส่งผลถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมคติของสายตรวจ
3. ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการยึดมั่นในอุดมคติของตำรวจสายตรวจ เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
4. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ โดยเข้าไปศึกษาสถานภาพครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูล การทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติดำรงที่เป็นเชิงลึกมากขึ้น
5. ควรศึกษาเพิ่มเติมการวิจัยเกี่ยวกับการทำงานที่ยึดมั่นในอุดมคติดำรงให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ผลต่าง ๆ ในคราวต่อไป